

føreren for Udvalget i, at man virkelig kan gaa ud fra, at denne Vurdering bliver betryggende; og hvad angaar de periodiske Omvurderinger, er jeg ganske enig med Ordføreren for det konservative Folkeparti i, at Venstre her har gjort det afgørende Skridt, i Virkeligheden har brudt med sit Princip; og jeg er ganske sikker paa, at det følgerigtigt maa ende med, at Venstre helt ud slutter sig til de periodiske Omvurderinger, idet de har godkendt det Princip, som ligger deri.

Hvad angaar Laan til Bygninger, maa jeg tilstaa, at jeg finder, at det, der er foreslaaet af Udvalgets Flertal, er det mest rationelle. Jeg anerkender fuldt ud de Bestræbelser, der ligger i det af Venstre stillede Forslag, men jeg maa anbefale det af Udvalgets Flertal stillede.

Jeg har en særlig Bemærkning at gøre til det Forslag, der er stillet under Nr. 7 af et Flertal; det tilsvarende Forslag findes under Nr. 6, stillet af Venstremindretallet, og det findes for øvrigt ogsaa i det af det konservative Folkeparti stillede Forslag i § 2, sidste Stykke. Det gaar ud paa en Ændring i Lovforslagets Bestemmelse i § 2, sidste Stykke. Der er fra alle Sider Enighed om, at det Areal, som skal kunne blive tilbage ved Præstegaardene, som Regel ikke skal overstige 7 ha middelgod Jord, medens det i Lovforslaget hed, at der kunde blive tilbage indtil 11 ha Jord, ca. 20 Tdr. Land. Nu mener jeg, at Tilføelsen „middelgod Jord“ jo gør Tallet bevægeligt, saa man kan komme baade under de 13 Tdr. Land og en hel Del derover, og jeg mener, det vil være meget passende; det stemmer for øvrigt godt med det Forslag, som fandtes i det Forslag om Præstelønninger, som i Samlingen 1889—90 blev indbragt i dette høje Ting af Chr. Berg og det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen), idet der deri foresloges, at der skulde blive en Avling tilbage ved Præsteembederne paa Landet, som var tilstrækkelig til at holde 4 Køer og 2 Heste, dog ikke ud over 2 Tdr. Hartkorn. Jeg mener, at 13 Tdr. Land middelgod Jord vil paa det allernærmeste med den Drift, vi nu har, svare dertil og være tilstrækkeligt for et Embede. Det er saa meget, at der kan holdes en Karl, og jeg mener for øvrigt ogsaa en Dreng, til Hjælp, idet man maa huske paa, at der i en Præstegaard er adskilligt Arbejde for Karlen at gøre, som der ikke er ved en almindelig Bedrift; der er Kørsler udover det almindelige, der er Hjælp i en maaske meget stor

Have, saa der kan blive tilstrækkeligt Arbejde for en dygtig Karl i en saadan Bedrift.

Men jeg maa tilstaa, at der i alle Partiernes Forslag er indløbet en Fejl — jeg maa gaa ud fra, at det er en Fejl, og jeg maa bede om, at den bliver rettet —, idet der udtrykkelig fastslaas, at der skal være det Areal. Men vi maa dog huske paa, at der kan være Steder, hvor det er ganske urimeligt at beholde dette Areal. Der kan være Steder, hvor Menighedsraadene meget indtrængende vil henstille, at der ingenting bliver tilbage eller maaske bliver et Par Tønder Land tilbage. Jeg vil derfor henstille, at Udtrykket ændres saaledes, at der kommer til at staa: indtil 7 ha. Men jeg maa ogsaa gøre opmærksom paa, at vi kan komme i det Tilfælde, at det vil være nødvendigt at gaa noget ud over dette Areal. Der kan f. Eks. være geografiske Hensyn, som gør det aldeles nødvendigt; jeg har lige staaet overfor et saadant Tilfælde, derfor er det kommet frem for mig nu. Det kan hændes, at der gaar en Aa, som skærer et Stykke fra Præstegaarden, saa der bliver indenfor Aaen til Præstegaarden et Areal, der er en lille Smule over de 13 Tdr. Land. Det vilde være ganske umuligt at tage nogen anden Grænse end denne naturlige Grænse for Præstegaardsjorden, og derfor bør der være nogen Bevægelsesfrihed i saadanne Tilfælde. Jeg vil derfor henstille, at man til tredie Behandling faar dette Ændringsforslag rettet saaledes, at det bliver slaaet fast som Regel, hvad der staar her, men dog saaledes, at man baade kan gaa under det her foreslaaede, idet det altsaa kommer til at hedde „indtil“, og saaledes at det føjes til, at i ganske særlige Tilfælde kan man, naar baade Menighedsraadet og Præstegaardskommissionen udtaler sig derfor, beholde et noget større Areal ved Præstegaardene.

Fra Venstres Side hævdes der, at det skal være Menighedsraadet, der alene er afgørende her, medens man fra de andre tre Partiernes Side hævder, at Præstegaardskommissionerne skal være medbestemmende. Jeg maa indtrængende henstille, at man virkelig lader Præstegaardskommissionerne faa et Ord med i Laget her. Jeg er noget bange for, at hvis man lader Menighedsraadene alene træffe Afgørelsen, saa kan de i enkelte Tilfælde glemme det store hele for det enkelte Spørgsmaal, der foreligger — en vis Lokalpatriotisme kan komme til at gøre sig gældende, medens det, det gælder om, dog maa være,